

Narodni Socijalist

Uredništvo je v „Narodnem domu“, I. nadstropje.
Upravištvo na Marijinem trgu št. 8. — Telefon št. 44.

Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto.

„Narodni Socijalist“ velja v Ljubljani in po pošti:

celo leto naprej . . . K 16.— četrti leta K 4.—
pol leta K 8.— en mesec K 1-50

Oglase se računa po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok
ter 45 mm širok prostor za enkrat 40 v, za večkrat popust

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Jugoslovanskim sotrpinom!

Svetovna vojna ni prinesla tistim, ki so jo povzročili, zaželjenega uspeha. Mali človek, delavec in uradnik, mali kmet in mali obrtnik pa je postal žrtev te vojne. Tisti, ki so ga gnali na svetovno morišče, so ga ogoljufali. Namesto socialne pravičnosti kot plačilo za potoke prelite krvi, nam je ostalo gospodstvo nenasitnega kapitalizma; namesto svobode stoletja usuznjem narodom je nastopil brezobzirni imperijalizem zmagovalcev, ki je znova usuznjil narode in s tem zasadi kalil novim vojnem, v katerih naj krvavi zopet reven človek.

Dosedanji politiki in državniki ne morejo prinesiti narodom miru in sreče, ker je ne smejo. Kapitalizem in imperijalizem, ki sta jih postavila na to mesto, jim tega ne dovolita. Ako hočemo, da pridejo narodi do miru in sreče, je treba spremeniti notranje socialne in gospodarske razmere v vsaki državi tako, da se bo vsakdo zavedal dejstva, da smo vsi ljudje enaki, vsi enako upravičeni do vseh dobrin, da nismo rojeni eni za hlapce, a drugi za gospodarje in konec bo kapitalizmu in imperijalizmu, ki sta izvor vsega socialnega zla.

Jugoslovanski sotrpini! Boju za dosego tega cilja, ki je v novem in lepšem življenju, smo sklenili posvetiti svoje moči in delo. Zastaviti jih hočemo povsod, kjer gre za dobrobit našega revnega človeka. V našem javnem življenju zahtevamo popolno demokratizacijo. V vseh javnih korporacijah morajo biti zastopani naši neimoviti sloji, oziraje se pri tem na njihovo številnost. Mi delajoči, a revni sloji smo steber države. V socialnem oziru mora zmagati načelo, da je delavec lastnik delavne moči, ki je najvažnejši faktor pri ustvarjanju narodnega bogastva. Isto velja za uradnika, malega kmeta in malega obrtnika, ki ustvarjajo dobrine predvsem s svojo lastno delavno močjo. Zato gre razredu delavskega ljudstva glavni delež pri vseh dohodkih in dobrinah.

Torišče našemu delovanju je naša po volji narodov ujedinjena jugoslovanska država. Ni še zgrajena. Njeni graditelji hočemo biti in njeni zvesti branitelji, ker nam je varstvo naše politične svobode. Zavračamo umešavanje kateregakoli tujega naroda in tuje države v prava naše samoodločbe. Odločno odklanjamo načelo internacionalizma, da mora biti delavstvo le mednarodno organizirano, ker je internacionalizem v narodnem oziru vedno izkoriščal slovensko delavstvo in oviral njegovo narodno mišljenje in čustvanje, posebno pa moralno vzgojo delavske mladine, dočim je bilo delavstvo vseh kulturnih narodov narodno organizirano. Gre nam za najboljši uspeh našega naroda in naše mlade države. To pa nas ne bo oviralo, da bomo podali roko tudi proletarcem drugih narodov, kadar bo to v korist našega narodno-zavednega delavstva.

Jugoslovanski sotrpini! To je smer našemu delovanju, prapor, pod katerim se hočemo boriti, strnjeni v narodno-socialni stranki, ki jo ustanovimo. Vabimo Vas vse, ki ste zatirani in izkoriščani, pod naš prapor, da narasemo v mogočno bojno vrsto, kajti le na ta način bomo dosegli uspehe. Naše meščansko-agrarne stranke ne morejo zastopati Vaših interesov, ker vlada v njih kapitalizem. Socialno-demokratska stranka pa se je izkazala v svojem doktrinarstvu nesposobna, da bi privedla do zmage socialistične ideale delavskih slojev. Da bo svoj ugled med slovenskim delavstvom obdržala, je zastrujila v boljševidem in se oprijela gesel mednarodnega terorizma, ko je prej cela desetletja v imenu socialne pravičnosti pobijala in obsojala metode kapitalističnega nasilja. To je viden znak njene duševne dekadence. Naša vera v moč socialističnih idej je trdna. Zato zaupamo v smotreno politično delo in naravni razvoj današnjega družabnega reda v smeri naših socialističnih idealov. Hočemo socialno pravičnost, zato smo načeloma proti vsakemu terorizmu in nasilju v socialni družbi. Mednarodna socialno-demokratska stranka v napačnem pojmovanju delavske internacionale je s svojim dosedanjim brezdomovinskim delovanjem in protinacionalnimi načeli našemu narodu in s tem našemu slovenskemu delavskemu ljudstvu, ki tvori jedro naroda, le škodovala.

Narodno-socialna stranka, ki jo ustanovljamo, je tedaj nujna posledica sedanjih vladajočih razmer, ker ne moremo dopustiti, da bi postalo naše delavstvo pod krinko internacionale igrača v rokah

tujerodnih socialističnih mogotcev, ki ga izigravajo v svoje namene. Iz vrst delavskega ljudstva prihajajo od vseh strani pozivi, da naj se ustanovi narodno-socialna stranka, ki bi združevala v sebi malega človeka — ves narodno zavedni jugoslovanski proletarijat. Sledeč temu pozivu si je odbor nadel nalogo, pripraviti vsa potrebna dela za zborovanje zaupnikov, kjer naj bi se ugotovile glavne točke programa narodno-socialne stranke in izvolil njen začasni odbor. Naj ne manjka v naših vrstah nikogar, ki mu je na tem, da zboljša sebi in svojemu narodu položaj.

V Ljubljani, dne 29. julija 1919.

Bavdek Vekoslav, pošt. usluž. v Ljubljani, **Berlan Josip**, delavec v Kočevju, **Bizjak Luka**, skladiščnik v Litiji, **Dobravec Ivan**, strojni mojster v Litiji, **Fakin Zdravko**, zas. uradnik v Ljubljani, **Ferrant Štefan**, urar v Ljubljani, **Hebajua Franc**, tov. del. na Jesenicah, **Hiter Ivan**, hran. uradnik v Ljubljani, **Hudovernik Janez**, tesar na Bledu, **Jaklič Josip**, žel. poduradnik v Mariboru, **Juvan Rudolf**, predsednik N. S. Z. v Ljubljani, **Koder Anton**, not. kand. v Ljubljani, **Korene Rado**, strojnik v Ljubljani, **Korošec Blaž**, žel. sprevodnik v Ljubljani, **Lebar Alojzij**, oskrb. na Bledu, **Leutgeb Anton**, žel. uradnik v Ljubljani, **Lipovšek Franjo**, delovodja v Sevnici, **Marolt Josip**, monter na Bledu, **Mejda Václav**, delovodja v Litiji, **Ogrinc Rudolf**, strojevodja v Ljubljani, **Perc Alojzij**, tov. del. v Sevnici, **Podbevšek Ferdo**, kovač v Ljubljani, **Podržaj Ivan**, časnikar v Ljubljani, **Pohar Ivan**, žel. strugar v Ljubljani, **Porenta Peter**, kisar v Sp. Šiški, **Potočnik Srečko**, krojač v Ljubljani, **Pust Ludovik**, mesarski pom. v Ljubljani, **Požnel Valentin**, prog. nadziratelj v Ljubljani, **Radovan Martin**, čevljarski mojster v Ljubljani, **Rajh Mirko**, žel. revident v Mariboru, **Ravnik Janko**, tov. del. na Jesenicah, **Ravnik Jožef**, tov. del. na Jesenicah, **Repovš Friderik**, mest. učitelj v Ljubljani, **Repovš Edvard**, postajenačelnik v Kočevju, **Roglič Ivan**, žel. uradnik v Mariboru, **Rupnik Franc**, strojevodja v Ljubljani, **Stopar Davorin**, zas. uradnik v Ljubljani, **Simončič Joško**, postaj. odpravnik v Ljubljani, **Seško Josip**, zas. uradnik v Kočevju, **Tavčar Ivan**, tajnik N. S. Z. v Ljubljani, **Vrečko Ivan**, strojnik v Celju, **Zelenik Fran**, urednik v Ljubljani, **Zmitek Simon**, tov. del. na Jesenicah.

Zbor zaupnikov Narodno-soc. stranke.

se vrši v nedeljo dne

10. avgusta 1919 v Ljubljani, v dvorani Mestnega doma ob 9. dop.

s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva pripravljalnega odbora. 2. Načela Narodno-socialne stranke. 3. Strankina organizacija. 4. Strankin tisk. 5. Resolucije. 6. Volitev pripravljalnega odbora. — Vabila za zbor zaupnikov se prično razpošiljati prihodnje dni. Strankina pisarna je začasno v prostorih Narodno-socialne zveze v Ljubljani, Narodni dom, I. nadstropje desno. Uradne ure vsak dan od 5. do 7. ure zvečer. Tam dobi lahko vsakdo, kdor se zanima za nov politični pokret pojasnila, kakor tudi vabilo za zbor zaupnikov.

Narodno-socialna stranka.

Narodno-socialne stranke ne ustanavlja kaprica ali častihlepe kakega posameznika, kar se tako često pri porajanju strank dogaja. Pač pa jo kliče v življenje volja narodno zavednega delavskega ljudstva, ki je dolgo uvaževalo in premišljevalo in se končno odločilo, ker je spoznalo, da ne sme manjkati tam, kjer se polagajo temelji za življenje celih generacij. Če bi le od strani gledalo gradbo države, bi bil to zločin, za katerega bi bilo težko dati odgovor pred znanem.

Danes država ni nekaj abstraktnega, nekaj česar se ne da prijeti. Današnja država je čisto konkretna, si ti, je tvoj sosed, mi vsi smo država. Kakoršni smo mi, kakor jo bomo mi uredili, taka pa bo. Zato je jasno, da pri urejanju države ne sme manjkati nikogar, ki ima dobro voljo. In dobro voljo narodno-socialna stranka ima.

Narodno-socialna stranka bo stranka malega jugoslovanskega človeka, delavca, malega kmeta, malega obrtnika, uradnika. Njeno stremljenje gre za tem, da bo ustroj in življe naše narodne države odgovarjal težnjam tistih borec-Jugoslovancev, ki so iz najčistejšega idealizma, za vero v Jugoslovansko svojo srčno prelili. To se pravi: Narodno-socialna stranka bo delala na to, da zavlađa brezkompromisen demokratizem v javnem in zasebnem življenju in v vseh treh panogah državnega udejstvovanja: V zakonodaji, sodništvu in upravi. Prepričanja pa smo, da bi bile vse demokratične uredbe le navidezne in stavljene na pesek, dokler se ne ustvari tak družabni red, ki onemogoči gospodarsko izrabljanje enega sloja po drugem, dokler ne zmaga načelo, da gre le delu plačilo, t. j. demokracija je prazna beseda, dokler se ne izpremeni današnje mezdno razmerje in dosedanja organizacija produkcije. Demokracija brez socializacije produkcije je nemogoča.

Naša narodna po toliki krvi pridobljena država je vsled svoje mladosti še slabotna. Nasilna izprememba današnjega družabnega reda, bi jo mogla vsled grabežljivih sosednih našemu na-

bi morala imeti kot posledico demisijo prizadetih vladnih funkcionarjev. Skoraj sočasno je došla resolucija našega dijaštva iz Prage, katera biča javno škandalozno postopanje naše vlade napram naši bodoči inteligenci. — Prizadeti gospodje deželne vlade, ali ste slepi in gluhi? Toda kaj, kožo morate imeti slično krokodilovemu hrbtu, da se Vas nič ne prime! Še krčevito se držite vašega nelegalno si potom strank prisojenega vladnega stolčka in oklepate se ga, kot vrag pogubljene duše, da se vam ne izmuzne! Toda tako ne bo šlo več naprej! Priznavamo dobro voljo in veliki trud nekaterih gospodov. Da bi pa po krivdi vlade prišli še kedaj v tako nevarnost, kakor smo bili dne 20. in 21. julija t. l., iz katere so nas rešili proti volji vlade naši narodni jugoslovanski železničarji, do tega ne sme nikdar več priti!

Borovlje. Dnevno zavetišče, katero je vlada ustanovila, da so otroci naših delavcev pod nadzorstvom učiteljev in učiteljic, ljudstvu zelo ugaja in ga otroci vseh slojev prav radi posejajo. Želeli bi le, da bodo otroci revnih delavcev začeli dohivati kosilo zastoj, kakor je bilo obljubljeno. — Naše občinstvo od dne do dne bolj uvideva, da je bilo samo vsled napačne vzgoje zapeljano in skuša sedaj iz lastnega popraviti, kar so drugi na njem zakrivali. Organizirano

delavstvo jo odločno zahtevalo, naj se mu nadi prilika, da se priučijo pismeni slovenščini. G. prof. dr. Mišič, do kojega so se delavci obrnili, je to nalogo radevolje prevzel. Ko bi se moral vršiti pouk prvo uro, zbralo se je v prostorni risalnici strokovne šole za puškarsko obrt nad 150 delavcev in delavk, mladih in starih, tako da se bo moral pouk vršiti v več oddelkih. — Zanimanje za delavsko narodno-socialno stranko je med našim delavstvom vedno večje. Vsak zaveden slovenski delavec, da more izvojevati delavske pravice le močna narodno-socialna organizacija. Našemu delavstvu je dobro znano, koliko je moralo trpeti pod terorjem rdeče internacionale, katero je razširjala po slovenskih pokrajinah dunajska nemška socialno-demokratska organizacija. V naši svobodni narodni državi mora priti do besede le narodni delavec, brezdomovinski rdečkarji, ki ne poznajo nobene domovine, ne smejo imeti pri nas vodilne besede v delavski politični organizaciji.

Borovlje. Dne 29. julija se je vršilo v hotelu „pri Pravhu“ zborovanje in posvetovanje borovskih puškarjev in delavcev o zvišanju delavskih plač. Enoglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo delavci 50 odstotno povišanje svojih prejemkov. Navzoči vladni zastopnik je v veliko zadovoljstvo

zborujočih puškarjev izjavil, da se hoče toplo zavzeti za takojšnjo ugodno rešitev tega perečega vprašanja. Ker bo tej popolnoma opravičeni zahtevi naših delavcev, ki so vsi slabše plačani kot drugod, brezdvomno v par dneh ustrezno, je pričakovati, da bodo cene lovskim puškam v kratkem zopet precej poskočile.

Velenje. Vlada soc. dem. v državnem premogokopu v Velenju je sklenila, da se morajo tekom osmih dni vpisati vsi delavci v njihovo organizacijo, ako ne, so po pretku tega roka odpušteni. Ker se pa narodni delavci s tem ne strinjamo popolnoma glede njihovega programa, posebno glede internacionale, ne vemo kaj storiti. Dela ne moremo opustiti, ker bi bili potem brez kruha in bi nas vlada morala kot brezdelne podpirati. Kaj je državi koristnejše: da ostane, kot do sedaj, svoboda mišljenja ali pa nepotrební stroški v podporah za brezdelne?

Narodno gospodarstvo.

Toča uničila duhan. V Hercegovini je toča uničila nasade duhana in druge poljske pridelke. Posestniki nasadov duhana so prosili vlado, naj se letos poviša cena duhanu.

Tovarno za steklo zgradijo židovski kapitalisti v Belišču v Slavoniji.

Ogromna škoda vsled vremenskih nezgod. Ministrstvo za finance ceni škodo na žetvi vsled vremenskih nezgod na 5 milijonov dinarjev.

340 vagonov ameriškega petroleja je prišlo v našo državo. Ta petrolej bo razdelila monopolna uprava po določenih solidnih cenah.

Razno.

Kakšne so skrbi bivšega nemškega cesarja. Bivši nemški cesar Viljem je prosil nadškofa Dalbora na Poznanjskem, da bi onemogočil spremembo protestantske kapele stolnega gradu v Poznanju v katoliško kapelo, ker bi tega ne prenesel, da bi se brala katoliška maša v kapeli, v kateri je skoro celo življenje molil za zmago nemškega cesarstva.

Italijansko narodno premoženje znaša 230 milijard lir. Premoženjska oddaja bo znašala okoli 30 milijard, vojna odškodnina, ki jo morata plačati Avstrija in Madžarska pa 50 milijard lir.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Ivan Tavčar.
Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani

Drago vam plačam

lepo, suho

lipovo cvetje!

zbratnega ga in javite, koje množino ga imate. Vreče vam pošljem in prevzajem blago proti povzetju!

Vinko Vabič, Žalec pri Celju.

Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cen!

BALKAN trgovska, špedicijska in komisijska deln. družba

Podružnica v Ljubljani. — Akcijska glavica K 1.500.000.
Špedicija vsakega blaga. — Vskladiščenje. — Zaccarinanja. — Reekspedicija. — Prevažanje pohoštva.

Lastnica I ljubljanskega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ

Direktna zveza s progó juž. železnice. — Tel. št. 100.

Pravi firnež

v priznani najboljši in zanecljivi kakovosti.

Use vrste barv, barve za obleko, suhih in oljnatih, mavca (Glpc), mastenac (Federweiss), strojno olje, pražno olje, karbolinske, steklarske in mizarske kles, plaskarske, slikarske in židarske žopice, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima že vedno v zalogi turška

A. Zankl, sinovi

Ljubljana.

Ceniki se za časa vojske ne razpošiljajo.

BARVA in KEMIČNO — ČISTI

vsakovrstno blago

obleke

in PERE

in

SVETLOLIKA

domače perilo

ovratnice, zapesnice

(pošilja po isto na dom)

in srajce

tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljenski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

V Ljubljano potujočemu občinstvu se priporoča restavracija v Prešernovi ul. 9.

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Stari trg
Izvršuje tiskovine vseh vrst, kakor: časopise, knjige, brošure, cenike, lapake, letake, usporade, tabele, račune, kvarte in pisemski papir s firmo, vizitka, naslovnice, računske zaključke in vsa v to stroko spadajoča dela okusno in cenó.

Zbirko zanimivih povesti in novel z Gorenjskega obsega knjiga:

„Šopek — samotarke“

Spisala znana povsod priljubljena ljudska pesnica in pisateljica M. Komarova

Založila in izdala
Zvezna knjigarna
v Ljubljani, Marijin trg 8.
Cena vezani knjigi K 5.—, broširani K 4.—.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80.000.000
in rezervnega zaklada „ 2.500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

PISARNA

tvrdke R. BUNC in drug

se nahaja na

Marije Terezije cesti

št. 7

v Ljubljani.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek: plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Jadranska banka

Delniška glavica: K 30.000.000.—, Rezerva nad K 10.000.000.—.
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj.

Brzobjavni naslov: Jadranska.